

Göteborg

Lundby 33

Syrhåla

Röse

Inv. nr. 48831

Fyndrapporter 1969

Göteborgs stadsmuseum
Arkeologisk arkivrapport

Nr 1968:13

LUNDBY 33
FORNLÄMNING NR ~~15.33~~ INOM GÖTEBORGS STAD

15:33 RÖSE

Mindre röse, troligen från yngre bronsåldern.

LÄGE OCH BESKRIVNING

(jfr inledningen om Syrhålaområdet)

Fornlämningen var belägen inom Syrhålaområdet på stadsäga 161 i Göteborgs stad. Den låg på ett mindre bergskrön ovanför sluttningen ned mot en större mosse (fig 5), inom ett impedimentområde med berghällar och mellanliggande moräntäckta svackor eller mossmarker (fig 6).

Fornlämningen hade före undersökningen följande utseende:

Röse av oregelbunden, närmast tresidig form, ca 5 m diam och 0,5 m högt, Uppbyggt av 0,3-0,8 m stora stenar och lätt övertorvat i kanterna. En stor mängd sten låg dessutom nedanför en bergskant i nordväst (fig 7).

GRÄVNINGSTID OCH ARBETSSTYRKA

Grävningstid: 9-27 augusti 1968, parallellt med andra arbeten inom Syrhålaområdet. Undersökningen utfördes av Göteborgs arkeologiska museum. Arbetet leddes av H.Olsson. I övrigt deltog K. Rex och L.Urwitz. Arbetare från Göteborgs stads gatukontor var E.Andersson, H.Rist, S.Salomonsson och G.Strand.

Undersökt yta: 100 kvm

Arbetstid i fält: 111 arkeologtimmar och 145 grovarbetstimmar.

ARBETSBEKRIVNING

En profil lades över anläggningen i riktning nordöst-sydväst, varefter anläggningen avtorvades. Ytterligare två profiler utlades därefter, vinkelrätt mot den förra och den lösa rösestenen slängdes. Stenpackningarna i omkringliggande klyftor och i rösets botten genomgrävdes och borttogs.

GRÄVNINGSIAKTTAGELSER

Anläggningen bestod dels av ett mindre, jordfritt röse uppbyggt av 0,3-0,8 m stora stenar och beläget på en krönplatå, dels av några med stenpackningar utfyllda klyftor vilka låg i anslutning till bergskanterna upp mot krönplatån (fig 1, 8).

Bottenstenarna i det centrala röset låg i ett molager, direkt på berget eller med endast ett mycket tunt jordlager mellan stenarna och berget (fig 2). Mellan dessa stenar, utan att någon särskild konstruktion kunde iakttagas i anslutning härtill, låg spridda brända ben, harts och flinta (fynd 186, fig 1, 2, 9). Ett fåtal brända ben låg tillsammans med kol och flinta i en liten klyfta (fig 2) under rösestenen (fynd 191). De båda fynden låg i mycket nära anslutning till varandra.

Öster om, men i omedelbar anslutning till de stora bottenstenarna, fanns en vällagd småstenspackning av 0,1-0,3 m stora stenar (fig 2, 10). Dessa låg i två till tre lager omgivna av mo och mellan stenarna låg en mindre flintkoncentration (fynd 192).

Nordväst om röset och nedanför en ca 0,9 m hög bergskant från krönplatån fanns en stenfylld klyfta med ett stenmaterial av samma art som i det jordfria röset (fig 4, 11). De övre stenarna låg jordfria och var i sen tid omplockade, vilket framgick av en liten upplagd mur, vilken byggts så sent att bottenstenarna i denna ännu ej förlorat sin lavbeklädnad.

Söder och sydost om röset och ca 1,5 m lägre än krönplatån fanns en terrass, täckt av en tät och jämn stenpackning av 0,2-0,5 m stora stenar, lagda i ett till två lager och omgivna av mo (fig 1, 3, 12). Spridd flinta, varibland ett avslag med bearbetning (fynd 188), förekom mellan och under stenarna över hela terrassen.

Spridd flinta förekom också i övrigt mellan stenarna i hela anläggningens botten, däribland ett antal avslag i en väl samlad koncentration (fynd 190) och två tillsammans placerade avslag med bearbetning (fynd 187).

FYNDBESKRIVNING

FYNDTABELL

Fynd nr	Keramik	Brända ben	Kol	Flinta		Flinta redskap			Övrigt		Anm.
				st	gr	art	st	gr	art	gr	
186		236		13	9				harts	6	människoben
187						avslag m bearb	2	13			1 avslag m parallell retusch
188						avslag m bearb	1	11			
190				23	34						koncentra- tion av avslag
191		2	<i>1</i>	53	112						
192				45	240						
SA		238	1	134	395		3	23		6	

Dessutom flinta, avslag och avfall 1640 gr.

De brända benen har undersökts av Fil.Dr. J.Lepiksaar vid Naturhistoriska museet i Göteborg. Dr. Lepiksaars genomgång har givit följande resultat:

(se vidare Exkurs 1, sid 599).

Fynd 186 Människa

Obestämda

Fynd 191 Obestämda

Hartsen består genomgående av mycket små stycken, varav några med tresidigt tvärsnitt. Åtskilliga stycken har, på en eller två sidor, en närmast nätformig struktur, som tyder på att de tjänstgjort som tätning i ett svept kärl av bark ¹⁾.

Flintan utgöres till stor del av avslag, varav några få med bearbetning. Ett av avslagen (fynd 187), har en jämn, parallell retusch.

SAMMANFATTNING

Anläggning 15:33 utgjordes av dels ett mindre, jordfritt röse beläget på en krönplatå, dels av några med stenpackningar utfyllda klyftor, vilka låg i anslutning till bergskanterna mot krönplatån. Inom ett begränsat område i anläggningens centrala del låg spritt mellan bottenstenarna i röset brända ben, harts och flinta. I de stenpackade klyftorna låg spridd slagen flinta, varav några avslag med bearbetning.

DATERING OCH UTVÄRDERING

Anläggningen saknar daterande fynd. Hartstätning till svepta barkkärl förekommer under såväl yngre bronsålder som järnålder.

Anläggningens art, en brandgrav i ett mindre röse, och dess läge, på en krönplatå inom det impedimentområde som skiljer Syrhåla - och Sörredsdalarna, gör en datering till yngre bronsålder trolig. Detta röse kan närmast jämföras med röset 12:162/1, beläget inom samma område, och är troligen att på samma sätt som 12:162/1 att se som en mellanform mellan de tidigare, något större rösen och den under övergången mellan brons - järnålder vanliga oregelbundna stensättningen.

SUMMARY

A small cairn and surrounding stone-packed clefts (fig 8), situated on Hisingen island in the Syrhåla area.

For description of the terrain, see p.39. The cairn covered a small summit plateau on barren land of bare rocks with small clefts in between situated to the west of the Sörred valley (fig 6, 7). In a limited area in the central part of the structure cremated bones, resin and flints were scattered between the basal stones of the cairn. No construction was observed around the burial (fig 9). The resin had been used to seal the joints of a bark vessel. The cremated bones have been analyzed and proved to be human. There are no datable objects in this grave but both the type of structure - a small cairn with a cremation burial - and its position - a small rocky summit on barren land - suggest that like structure 12:162/1

it should be regarded as an intermediary form between the large, early cairns and the low, irregular stone settings which date back either to the late Bronze Age or to the transition between the Bronze Age and the Iron Age.

Hasse Olsson

Litt:

- 1) J.Granlund: Hartstätningar till svepta kärl under äldre järnålder. Fornvännen 1939. Sid 257 ff.

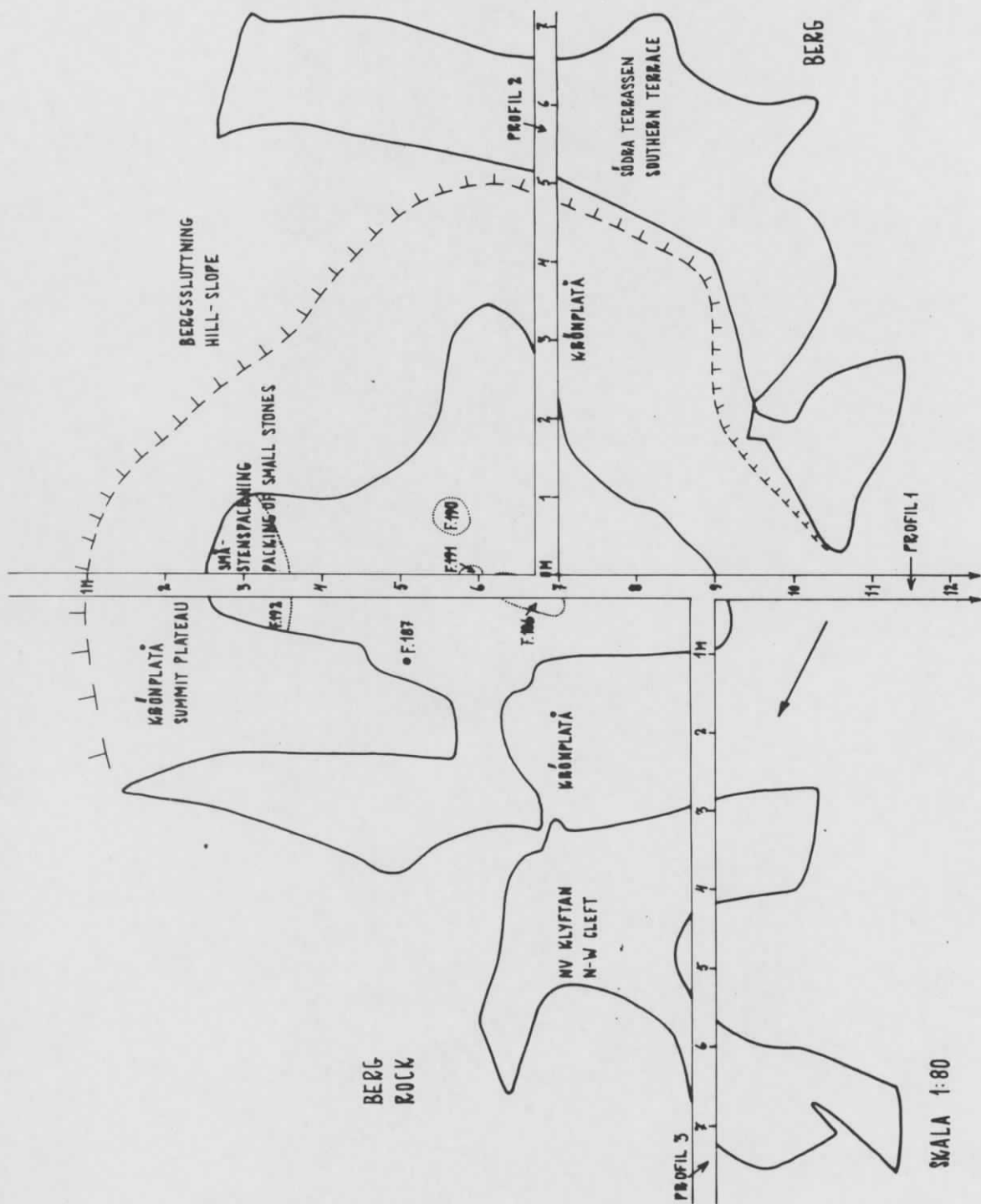

FIG. 1

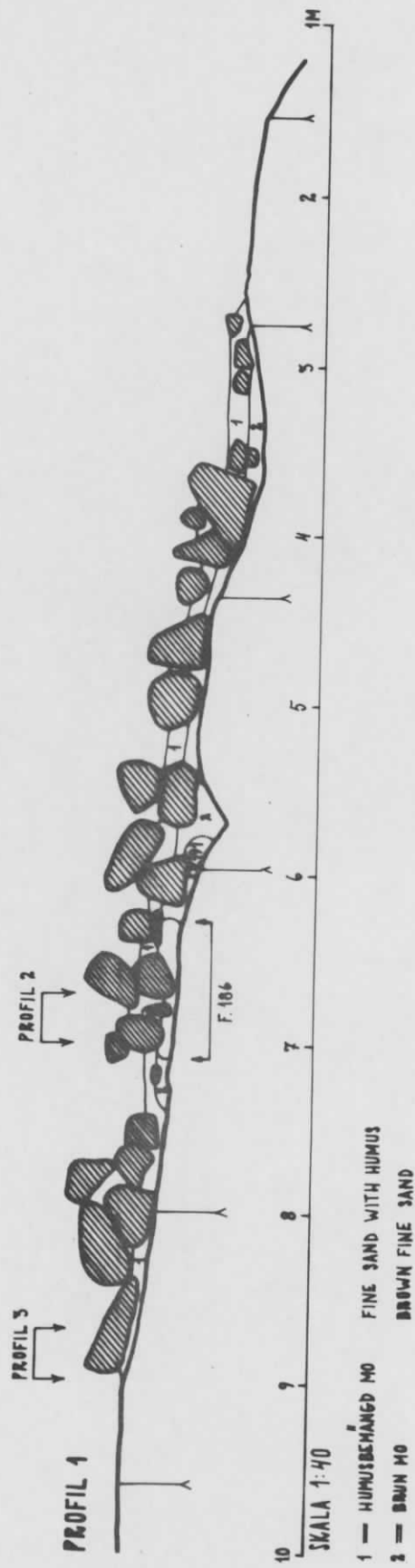

FIG. 2

FIG. 3
PROFIL 2

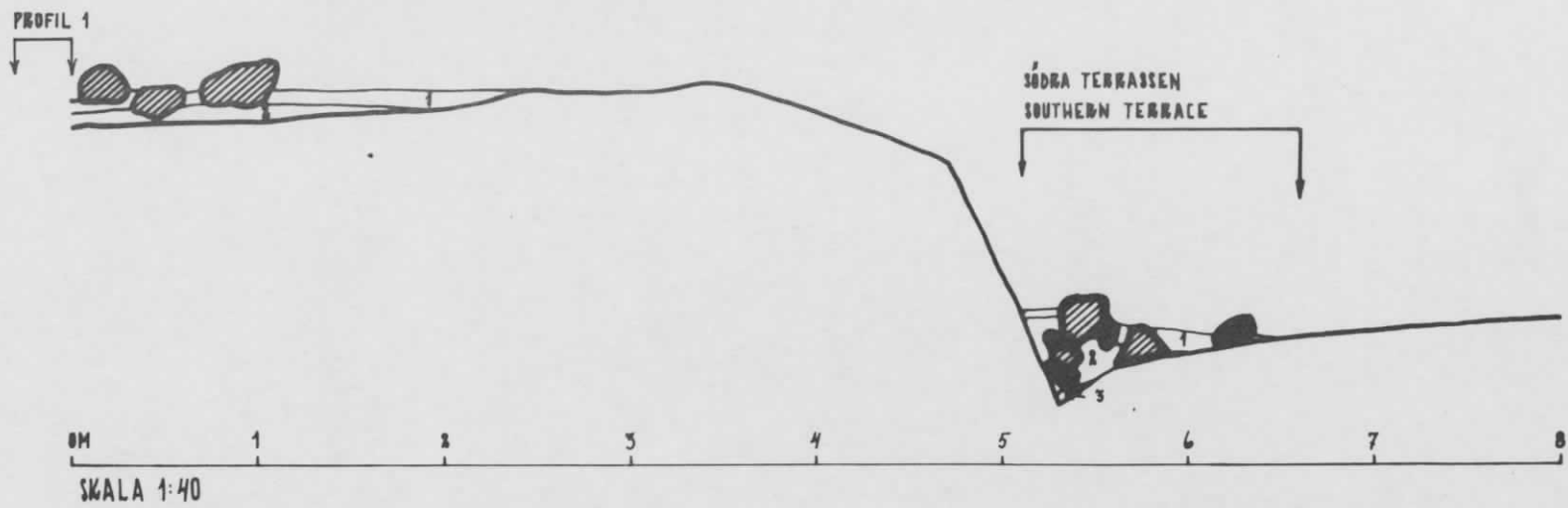

FIG. 4
PROFIL 3

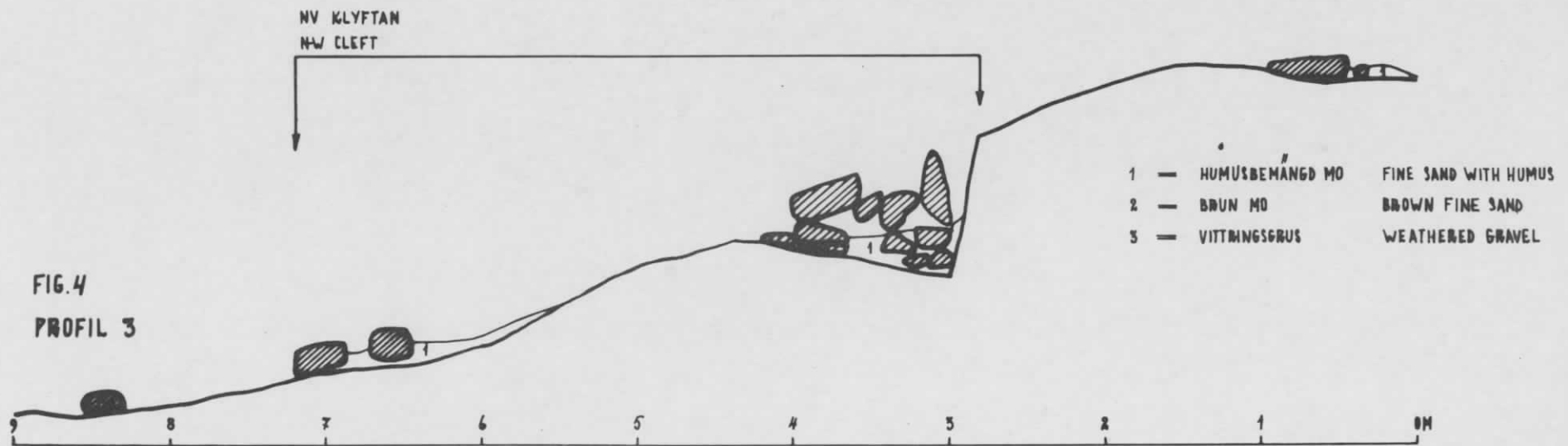

Fig 5

Utsikt från anläggningen åt norr.

View from the site looking north.

Fig 6

Översikt mot anläggningen, från sydväst.

General view from the south-west looking towards the site.

Fig 7

Före undersökning, från nordväst.

View from the north-west before excavation.

Fig 8

Översikt efter avtorvning, från nordöst.

General view from the north-east after removal
of the turf.

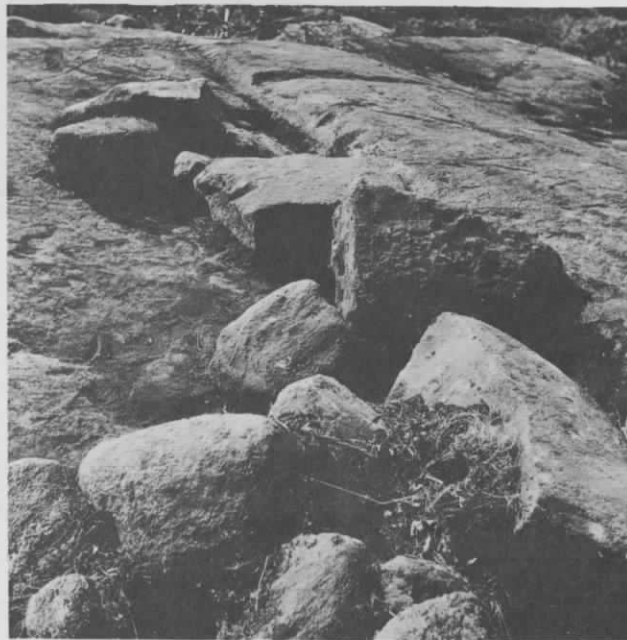

Fig 9

Bottenstenarna kring fynd 186.

The basal stones surrounding find 186.

Fig 10

Småstenspackningen i
anläggningens östra
del.

The packing of small
stones in the eastern
part of the structure.

Fig 11

Nordvästra klyftan
efter avtorvning,
från nordöst.

The north-western
cleft after removal
of the turf. View
from the north-east.

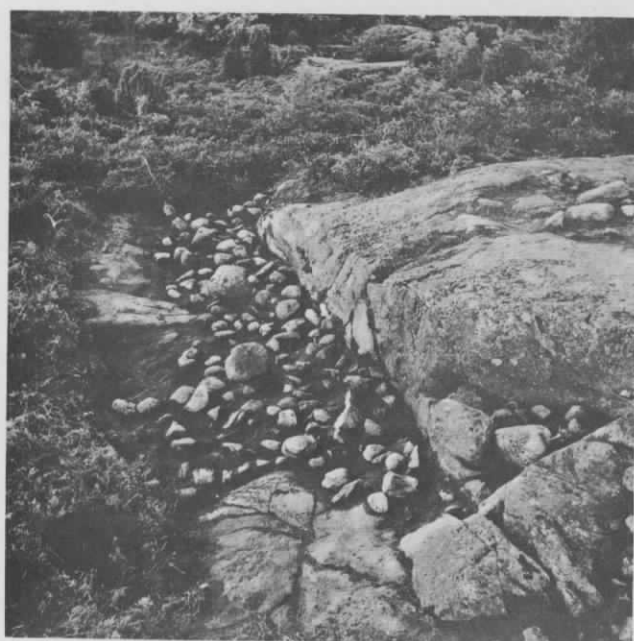
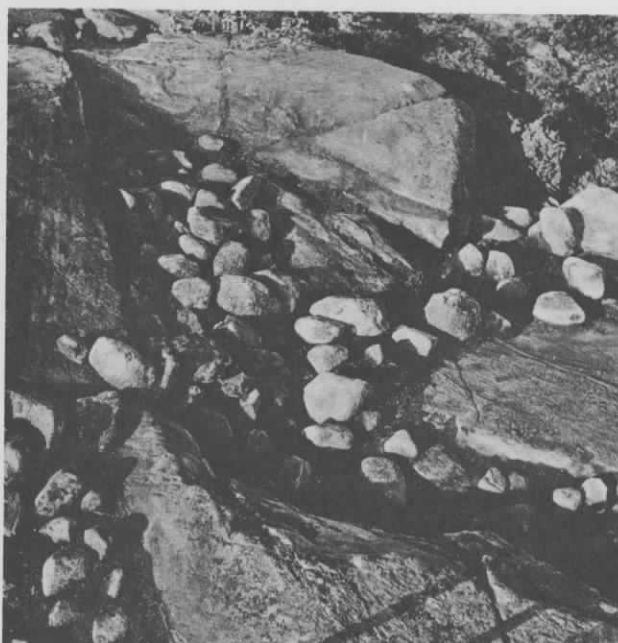

Fig 12

Södra terrassen efter
avtorvning, från öster.

The southern terrace
after removal of the
turf. View from the
east.